

GLASLO GORENJSKE

Odprta je knjiga najtežjih dni naše domovine

Begunje, 8. maja
V prisotnosti okoli tisoč prebivalcev z Gorenjske, predstavnikov javnega in političnega življenja kranjskega okraja in drugih borcev, so danes odprli v Begunjah spominski muzej talcev. Te dni je namreč minilo 15 let, ko so borci Kokrškega odreda osvobodili Begunje in rešili iz tukajšnjih zaporov več sto talcev. Begunčani v spomin na ta dogodek vsako leto praznujejo svoj krajevni praznik, ki pa je imel letos še širše obeležje. Z odprtjem muzeja je pred nami odprta edinstvena knjiga najtežjih dni naše borbe. O poteku dogodkov, o štiriletni NOB, je govoril na današnji svečanosti predsednik Okrajnega odbora ZB Kranj Ivan Bertonec-Johan. V svojem govoru je omenil, da je okupator begunjsko graščino spremenil v zapor najhujše vrste. Drugega avgusta 1941 pa so v bližini Begunj ustrelili prve talce. Najhujše je okupator besnel julija 1942, ko je na Gorenjskem ustrelil devetnajst skupin talcev (250 ljudi). — Skupaj je bilo v času okupacije ustreljenih, obešenih ali požganih na Gorenjskem 123 skupin talcev (1286). Največ je pokopanih v Begunjah in Dragi.

Pri vstopu v muzej je spominski kamen z napisom: »V tej stavbi je bilo v letih 1941 do 1945 zaprtih 12.096 ljudi, od tega 9411 moških, 2280 žena in 405 otrok.« Tudi otrokom niso prizanašali. V celici smrti številka 4, ki je ohranjena v prvotnem stanju, pa je na steni viden napis, ki ga je urezala neznanca roka: »Sama sem v bunkerju, ne vem kaj bo z mano. Veliko trpim, kje je moj ljubi dom in moja zlata mama.« Pod tem pa piše: »Stara sem 15 let.« Drug talec je kasneje nad tem napisal: »Žena, ne obupaj, prišel bo dan veselja in svobode!«
Se in še bi lahko naštevali napise, ki so jih zapuščali na smrt obsojeni talci za svoje, tovariše in bodoča pokolenja.
»Tovariši, maščujte nas,« je neko zapisal pod oknom. Tudi to se je zgodilo. V zadnji celici so slike najhujših gestapovskih krvnikov in sodbe, ki jih je izreklo ljudsko sodišče.
Na današnji svečanosti so sodelovali tudi člani kulturnih skupin, recitatorji, godba in pevski zbor. Nato so delegacije položile vence, udeleženci današnjih svečanosti pa so si na to ogledali muzej.

Razstava o poklicih v Trziču

Trzič, 8. maja
Včeraj so v zvezi z mesecem usmerjanja mladine v poklice, odprli razstavo o poklicih v Trziču. Pripravil jo je Zavod za posredovanje dela v Trziču in so na njej razstavljeni izdelki nad 20 poklicev v raznih fazah izdelave od priprave materiala do končnega izdelka.

SINDIKALNI SESTANEK

Pretekli petek je bil v tovarni Plamen v Kropi množični sindikalni sestanek. Na tem sestanku je delovni kolektiv potrdil kandidatno listo za delavski svet, ki ga bodo izvolili 19. maja.

Razen tega pa so se na sestanku pogovorili tudi o doseženih proizvodnih uspehih v prvih 4 mesecih.

GLASLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XIII., ŠT. 55 — CENA 10 DIN
PONEDELJEK, 9. MAJA 1960

Po 15 letih

Te dni slavijo naši kraji 15 let od tistih pomladanskih srečnih dni 1945. leta, ko se je okupator skupno z domačimi kvizlingi skušal umikati dokončnemu uničenju pred silo naše zmagoslavne Ljudske armije. Zato so sovražne enote skušale obdržati glavne prometne žile v svojih rokah do zadnjega dne. To je še posebno veljalo za Gorenjsko. Zato so bili naši glavni kraji po dolini osvobojeni šele 9. oziroma 10. maja.

Letošnja 15-letnica osvoboditve bomo še proslavljali ob drugih priložnostih. Slavili jo bomo ob zavidnih uspehih našega napredka: v novih tovarnah, na novih cestah, v novih in lepših stanovanjih, ob boljših življenjskih pogojih kot je bilo nekoč. Poldrugeto desetletje po naši revoluciji bomo slavili v skupni zmagi nad sovražnikom svobode nad zmago tehnične zaostalosti.

Kljub temu pa bodo že te dni, ob spominu na srečne trenutke pred 15-letji, razne proslave po naših krajih. V Kranju bo taka proslava na Trgu maršala Tita v torek, 10. maja, ob 19. uri. Na sporedu je godba, pevski zbor Franceta Prešerna in govor.

Več iznajdljivosti, iniciativnosti in dobre volje, pa bo marsikaj bolje v našem turizmu

Iz razprave na občnem zboru Gorenjske turistične zveze

V turizmu smo na Gorenjskem dosegli v zadnjih letih že pomembne uspehe, tako v povečanju števila gostov (lani v primerjavi z letom 1956 za 89%) in močitev (za 103% lani v primerjavi z letom 1956), kot tudi v pridobivanju privatnih turističnih sob in v podaljšanju sezone. To je bila glavna ugotovitev na občnem zboru Gorenjske turistične zveze, ki je bil v petek, 6. maja, v Kranju in o katerem smo v našem listu na kratko že poročali (o smernicah za nadaljnji razvoj turizma na Gorenjskem). Vendar so številni govorniki istočasno ugotovili, da je še vrsta pomankljivosti, ki bi se pogosto dale odpraviti le z malo več dobre volje, iznajdljivosti in samoiniciativnosti. Iz razprave, v kateri sta sodelovala tudi gosta — predstavnica Turistične zveze Jugoslavije Marta Brilej in predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Danilo Dougan, povzemamo danes nekaj misli.

»Na Gorenjskem ne smemo govoriti o eni sezoni in o podaljšanju te sezone, pač pa izključno o dveh sezonah — o poletni in o zimski — in o razširitvi teh dveh sezon v spomladanske in jesenske mesece!« Tako je rekel dr. Danilo Dougan, predsednik Turistične zveze Slovenije, ko je govoril o zimski sezoni, ki se pri nas kljub izrednim prirodnim pogojem kar ne more uveljaviti. »Gorenjska turistična zveza naj svoje napore usmeri

predvsem v to, da bo Gorenjska zaživelja pozimi!« Odpirati moramo take turistične objekte, ki nam približujejo smučarske terene. — »Dokler pa ni zadosti kapacitet,« je poudarila predstavnica Turistične zveze Jugoslavije Marta Brilej, »pa bi z dogovori lahko uporabljali domove različnih sindikalnih družen, ki jih imajo na Gorenjskem številna podjetja in ki pozimi niso zasedeni.« Številni inozemci ne morejo prehaliti naših smučarskih terenov, pritožujejo pa se, da je premalo smučarskih tečajev. Marsikdo ne zna smučati, pa bi se rad naučil. Tečajev pa ni! Mislimo tudi na to! In še nekaj: kot povsod drugje pri nas, tudi tu šepa propaganda. Marta Brilej meni, da bi dober film (morda tudi barvni) o zimskih lepotah Gorenjske lahko precej pripomogel k hitrejšemu uveljavljanju zimske turistične sezone pri nas.

Predsednik Občinskega ljudskega odbora Radovljica Jaka Eržen je govoril o sodelovanju turističnih gospodarskih organizacij z obrtjo in industrijo in s tem v zvezi o kvalitetnih spominkih in razglednicah ter o propagandi nasploh. S tem kar ne moremo priti na zeleno vejo. Prve korake v tej smeri pa so v Radovljici že naredili: Tovarna čokolade je že dala na trg čokolado z zavitki Bleda, Vrbe in doline Drage. Močno pa primanjkuje kvalitetnih razglednic, predvsem barvnih. Prejšnje so pošle, novih pa ni! O tem so govorili tudi drugi delegati.

Se mnogo je problemov v gorenjskem turizmu, ki so bili

Priprave na Dan mladosti

Letošnja praznovanja Dneva mladosti v posameznih občinah kranjskega okraja bodo še posebno pestra in svečana. Vse aktivnosti, ki jih mladina prireja v maju, sodijo v tekmovanje, ki ga je že pred mesecem razpisal Okrajni komite LMS Kranj v počastitev Dneva mladosti. Letošnji praznik mladine bo res praznik v pravem pomenu besede, ker

bo na športnih, kulturnih in drugih srečanjih domala sodelovala vsa mladina kranjskega okraja.

Po vseh občinah na Gorenjskem že delajo posebni pripravljajni odbori za izvedbo Dneva mladosti. Programi praznovanj, ki jih ponekod že izvajajo so izredno pestri in zanimivi. Posebno živahna aktivnost je na Jesenicah, kjer vsa ta praznovanja sodijo v IX. tradicionalni mladinski festival, ki postaja iz leta v leto množičnejša manifestacija jeseniške mladine. Na programu festivala so številne kulturne prireditve, razstave in športna srečanja.

Se posebej pa se za ta mladinski praznik pripravljata mladina kranjske občine. Razen domačih prireditev, ki obsegajo številna športna tekmovanja in kulturne prireditve se bo mladina Kranja udeležila tudi VI. tradicionalnega mladinskega festivala Bratstva in enotnosti na Reki. Tu bo sodelovalo okoli 200 mladincev in mladink iz Kranja. Razen tega pa bo v okviru Dneva mladosti po ulicah Kranja tudi Parada mladosti. 25. maja pa bo množičen obisk šolske mladine v garnizonu Staneta Zagarja.

To je le delček velikega mozaike praznovanj, ki jih gorenjska mladina posveča Dnevu mladosti — rojstnemu dnevu maršala Tita.

V SPOMIN NA STANETA ŽAGARJA

Bled, 8. maja
Včeraj dopoldne je bilo na Bledu zborovanje prosvetnih delavcev okraja Kranj v počastitev spomina na učitelja in narodnega heroja Staneta Zagarja. Med gosti, so zborovanju prisostvovali tudi član CK ZKJ Boris Zihnerl, sekretar OK ZKS Kranj Janko Rudolf, podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec-Johan in nad 800 prosvetnih delavcev iz vsega okraja.

Na zborovanju je tovariš Albin Cvetko govoril o aktualnih problemih šole.

V umetniškem delu programa sta nastopila učiteljski pevski zbor Stane Zagar in mladinski pevski zbor iz Kranja. Skupina prosvetnih delavcev pa je med zborovanjem položila venec na grob narodnega heroja Staneta Zagarja na Dobrovem.

Kranj, 8. maja.
Včeraj dopoldne ob 9. uri je obiskala tovarno Iskra v Kranju romunsko-češka sindikalna delegacija. — Med tridnevnim bivanjem v Sloveniji so si romunski in češki gostje ogledali Postojnsko jamo, Agrotehnični kombinat in Ljubljani in Litostroj. V Iskri so si ogledali potek proizvodnje in Industrijsko kovinarsko šolo. Med ogledom proizvodnje so se razgovarjali tudi s člani delovnega kolektiva, nato pa so se več kot uro razgovarjali s predstavniki sindikalne organizacije in podjetja. Nato je delegacija nadaljevala pot na Bled, popoldne pa so odšli nazaj v Ljubljano.
(Foto: F. PERDAN)

Tako so dva dni vozili drzni vozači na mednarodnih dirkah v Stražišču

VI. mednarodni speedway v Kranju

Visoka zmaga Jugoslovanov

Prvi dan devet padcev - Nov rod mladih vozačev v Kranju

Kranj, 8. maja — Na letošnji tradicionalni majski preizkušnji na dirkališču za speedway na stadionu Mladosti je nas predvsem razveselilo to, da nam raste dober rod novih naših junakov jeklenih konj. To je ena glavnih ugotovitev dvodnevnih mednarodnih speedway dirk kranjskega avto-moto društva. Tudi letos se je teh dirk na kranjski elipsi ogledalo okoli 10.000 gledalcev. Čeprav tokrat zasedba ni bila taka kot smo je vajeni, smo videli kljub temu nekaj drznih in razburljivih voženj. V soboto je bil na sporedu individualni sistem, danes pa tradicionalni dvoboj med reprezentacama Avstrije in Jugoslavije. Prireditelji so tudi tokrat dobro organizirali to mednarodno prireditev. Če smo kolikor toliko zadovoljni z organizacijo, pa ne moremo iti mimo dejstva, da tokrat dirkalna steza ni bila najboljše. To je bil glavni vzrok, da je bilo v soboto toliko padcev, kot jih doslej še ni bilo na dirkališčni stezi v Stražišču. Kože, da bi bilo v prihodnje stezo nekoliko preje začetni popravljati, ne pa tako kot letos.

NAJSTAREJŠI NAJBOLJŠI

Šestnajst naših in Avstrijcev se je borilo v soboto za nagrado mesta Kranj. Favorita sta bila oba Jugoslovana — Regvart in Medved. Zal pa je odlični Zagrebčan Regvart v peti vožnji tako nesrečno padel, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. — Državni prvak Medved pa je bil v eni vožnji diskvalificiran. Tako je izgubil dragocene točke,

kar mu je preprečilo, da bi osvojil prvo mesto. Tako sta se po tem prvo in drugo mesto razdelila dva Avstrijca Schenk in Sietzold, oba sta zbrala vsak po 13 točk. Na tretje in četrto mesto sta prišla Medved in Babič. Lepo pa sta presenetila mlada gorenjska vozača Tržičan Kašlišnik in Kranjčan Rozman. Še posebej se je odlikoval z drzno vožnjo mladi Rozman, kar kaže,

da se bo lahko z marljivim treningom razvil v odličnega tekmovalca. Na tej prireditvi je namreč prvič nastopil v taki konkurenci in je skupno s »starim« (Nadaljevanje na 4. str.)

Ob žici okupirane Ljubljane

Pohod spominov na slavne dni

Ljubljana, 8. maja

Stiri leta revolucionarnega boja in končne zmage našega ljudstva, se vedno bolj odmikajo v preteklost. Devetnajst let je minilo odkar je okupator vdrl v našo domovino, da bi jo pregazil in za vedno uničil vse kar mu ne bi bilo okorno, vse ki so bili proti fašizmu. Petnajst let je preteklo od trenutka, ko smo srečni dočakali osvoboditev.

Nečloveške žrtve, ki jih je moral naš narod prestati v teh težkih letih, so s krvjo napisane v njegovi zgodovini. Ječe, bunkerji in streljanje talcev niso mogli zlomiti uporniškega duha našega ljudstva. — Naše glavno mesto Ljubljano, je okupator obdal z bodečo žico, utrbami in s španskimi jezdci, da bi v njej zatrl

odporniško gibanje. Vsi ti ukrepi pa so le še povečali odpor Ljubljančanov proti fašizmu, ki se niso počutili nikjer več varni. Ljubljana je bila še naprej središče upora, ilegalci pa so prihajali in odhajali iz naše prestolnice, kljub žici okrog nje.

V spomin na tiste dni, ko niso niti najhujše represalije okupatorjev zlomile borbeni parzitanjski duh naših ljudi, prirejamo vsako leto pohod »Ob žici okupirane Ljubljane«. Ta prireditev je bila in bo v prihodnje najlepša počitvena spominov na odporniško, nezlomljivo Ljubljano, ki je tudi okupatorjeva žica ni mogla uničiti in je pred 15. leti slavila končno zmago.

(Poročilo o poteku berite na 4. strani.)

Zadnje vesti

DOMA...

Sisak, 8. maja - Danes dopoldne je bila v Sisku velika svečanost, na kateri so odkrili spomenik pokojnemu narodnemu heroju Moši Pijadi. Spomenik je ob navzočnosti 10.000 prebivalcev odkril član IK CK ZKJ armadni general Ivan Gošnjak. Svečanosti so prisostvovali soproga pokojnega Moše Pijade Lepa Pijade, več članov republiške Izvršnega sveta in drugi.

Koper, 8. maja - Danes dopoldne je prvi državljani Združene arabske republike Šukri El Kuatli prispel z Brionov v Strunjan pri Kopru. Spremljata ga šef protokola predsednika republike Zdenko Stambur in javni tožilec LRS Zdravko Zore. Popoldne je ugledni gost obiskal izletniško točko Socerb in tovarno motornih koles Tomos. Jutri si bo na poti v Ljubljano ogledal Postojnsko jamo.

Postojna, 8. maja - Poljski minister za lahko industrijo in obrtništvo Adam Zabrowski si je na poti po naši državi danes dopoldne ogledal Postojnsko jamo. Popoldne je minister nadaljeval pot preko Ljubljane na Gorenjsko. Po obisku na Bledu bo poljski minister odpotoval v Trzic, kjer si bo ogledal tovarno čevljev »Peko« in nato še tovarno »Iskra« v Kranju.

... IN PO SVETU

Washington, 8. maja - Ameriško zunanje ministrstvo je sinoči sporočilo, da oblasti niso dale dovoljenja za polet neoboroženega civilnega letala, ki je bilo pred dnevi sestreljeno nad ozemljem Sovjetske zveze. Besedilo izjave je odobrili predsednik Eisenhower. Po uradni verziji, je civilno letalo U-2 preletelo ozemlje Sovjetske zveze brez odobrenja, v želji, da bi dobilo nekatere informacije o dogodkih za železno zavese.

Množično zborovanje v Železnikih

Na predvečer 1. maja je bilo množično zborovanje v Železnikih, katerega se je udeležilo precejšnje število občanov, kljub dežju, ki je nenehno padal. Na zborovanju je govoril zvezni poslanec tov. Boris Zihelr, ki je prisotnim v lepih besedah pred očel borbo naših narodov za osvoboditev in sadove te borbe ob 15-letnici osvoboditve. Predsednik ObLO Železniki tov. Golja je štirim najzaslužnejšim delavcem podelil odlikovanja, s katerimi jih je odlikoval predsednik republike. Sodelovali so še moški pevski zbor iz Železnikov, mešani pevski zbor in godba na pihala iz Selc. Po zborovanju je bilo prvomajsko rajanje v domu Partizana. V nedeljo popoldne so organizirali izlet v Sorico.

Priloge na Turistični teden v Kranju

V petek, 7. maja so na seji UO Turistično-olepševalnega društva Kranj govorili o pripravah na letošnji Turistični teden, ki bo v dneh Gorenjskega sejma. Razen že tradicionalne nogometne tekme Debeli : Suhij in polzeve dirke kolesarjev ter raznih folklornih nastopov namestavajo letos organizirati tudi nastop vsaj enega od svetovno znanih folklornih jugoslovanskih ansamblov (Tanec, Kolo ali Lado) in pa oddajo »Spoznavajmo Gorenjsko«, ki naj bi imela turistično-propagandni značaj.

Na seji so govorili še o zamenjavi oglasnih desk v mestu in okolici, o prospektu Kranja, ki ga namerava izdati Turistično-olepševalno društvo in še o nekaterih drugih tekočih zadevah.

Pridite še

Mirko Pavlin je sedaj upravnik Kmetijske zadruge Visoko. Sicer pa je po okolici Kranja in med nekdanjimi partizani in aktivisti bolj znan pod imenom Sloven. Ko smo ga po 15. letih osvoboditve vprašali, kako se spominja zmagoslavni dni, je kar hitro zvrtil iz spomina mnogo zanimivih dogodkov.

»Že tiste dni prej - je povedal Mirko - je bilo vse živo po dolini. Sovražnik se je začel umikati. V Besnice je bilo prišlo veliko četnikov. Verjetno se se nameravali umakniti čez Jelovico proti Bohinju. Brž po manjših praskah z našimi pa so se umak-

nili nazaj in šli proti Jesenicam.«

»Kje je takrat bil vaš bunker, oziroma vaša enota?«

»S Komando mesta Kranja smo bili pod Jamnikom, pravzaprav v Miljah. Dogodki so se spreminjali vsako uro. Popolna osvoboditev je bila že na dlan. Utrujenosti, žeje ali lakote sploh nismo več čutili. K nam se je pridružilo vedno več novincev.«

»Ste v tistih dneh doživeli kako hajko oziroma ste šli na kako akcijo?«

»Da! V Podnart smo jo mahčili - je povedal Mirko - »Tam smo se pogajali z nemško vojaško enoto na pre-

dajo. Toda nas oboroženih je bilo samo sedemnajst. Kar 50 pa jih je bilo praznih rok - novincev iz tistih dni. Seveda Nemci niso to vedeli in prav ko so bili že pripravljani na predajo se je vse razdrlo. Po železnici iz Ljubljane sta nenadoma prispela še dva transporta oboroženih Nemcev. Pogajanje je, seveda, padlo v vodo. Komaj smo se umaknili. Vendar smo izkoristili priložnost in odpeljali nekaj konj.«

»Kako pa je bilo na dan osvoboditve?«

»Ah! Vse je bilo veselo! - Lepo! Kdo bi mogel to opisati in povedati! Mi smo se napotili v Kranj. Imeli smo avto. Že prej smo ga skrivali po grmovju ob cesti. Ko smo se vozili iz Milj skozi Besnico se spominjam, da so nas

ljudje ustavljali od radosti in prosili, naj jih vendar ne pozabimo. Pridite še! Pridite še kdaj! so pravili in v očeh so jim bile solze sreče. Tako se je ponavljalo skozi Gorenjo Savo do Kranja.«

»Kako je bilo v Kranju?«

»Spomnim se, da je bil tisti dan, to je bilo 10. maja, zelo lepo in sončno. V mesto smo prišli morda nekaj po eni uri popoldne. Vse je bilo okrašeno, vse v zastavah! Po zidovih in po vratih, po deskah in papirjih je bilo polno gesel in vzklikov zmagi, svobodi in podobno. Ceste so bile polne ljudi, zlasti na Titovem trgu. Prvi partizani so bili v mestu že dopoldne. Vendar je bilo še vse prav tako na višku razpoloženja. Tisti trenutki so nepozabni.«

K. M.

Pšata grozi z okužbami

Vodo iz potoka Pšata uživa 998 prebivalcev vasi: Pšate, Peženk, Šmartno, Gline in Zaloga, ker ondot ni druge vode. Pšata izvira z močnim vrelom 150 litrov na sekundo izpod hribovja Kravca. Toda že na samem izviku ni zdravstveno najboljša, ker ima preveč gnilobnih bakterij. Vendar pa ta malenkostna okužba, z gnilobnimi bakterijami, ne povzroča prebavnih motenj in tudi drugače ne škoduje zdravju. Prava onesnaženost potoka pa se začne koj od izvira najprej pri prvem kmetu in se nadaljuje skozi vse vasi do Glin. Voda nastane skrajno neokusna

in neprimerna za ljudi. Večina kmetov ima speljane jarke iz gnojišč in stranišč kar naravnost v potok. V potok prav tako odmetujejo vse nesnago, tam perejo perilo, napajajo živino in podobno, kar že vse dokazuje, da talna voda nikakor ne more biti užitna. Na to nevezdrno stanje pitne vode je že RK opozoril oblasti. Pretekli teden pa si je to ogledala tudi komisija za male asanačije. Sanitarna inšpekcija pa je začela s strogimi ukrepi preprečevati okužbo pitne vode. Izdanih je bilo že več odločb, da morajo posestniki takoj sproti odvažati gnoj na nji-

ve vse dotlej, dokler ne zgrade sodobnih betonskih gnojnih jam, gnojišč in greznic. Občinski LO v Kranju pripravlja odlok o napajanju živine in pranju perila, ki bo moralo biti tako urejeno, da se pitna voda v potoku ne bi okuževala. Kot pravijo domačini, so oni postali dokaj neobčutiljivi (imuni) do bolezni, ki jih prenaša ta onesnažena voda. Toda ko se je lani tjakaj preselila neka žena, je že po enem mesecu nevarno zbolela na tifusu. Vsekakor je nujna asanačija. Ljudje so pripravljani sodelovati, delno pomoč pa pričakujejo od občine. S. F.

Stanovanje in družbena prehrana

Osnovna naloga škofojloških sindikalnih organizacij

Prejšnji teden je bila v Skofji Loki seja sindikalnega sveta. Izvolili so novo predsedstvo in si določili delovne naloge. Za predsednika občinskega sindikalnega sveta je bil ponovno izvoljen Milan Osovnikar. Člani sveta so poudarili da je v prihodnje treba posvetiti še večje skrb samoupravnim organom. Kot važno nalogo v prihodnjem delu so določili izobraževanje delavcev preko raznih seminarjev in tečajev. Z večjim strokovnim znanjem delavcev, se bo povečala tudi proizvodnja. Hkrati pa se bodo delavci z izobraže-

vanjem bolje uveljavili v delavskem samoupravljanju. Sindikalne organizacije naj bi v bodoče bolj povezovala organe upravljanja z delovnim kolektivom. V organe upravljanja pa naj bi vključevali več mladine. Svet je razpravljati tudi o sistemu nagrajevanja, katerega bi morali še izpopolnjevati.

Ena od osnovnih nalog sindikalnih organizacij pa naj bo posvečena skrbi za delovnega človeka. Posebno pereč problem je pomanjkanje stanovanj in ureditev družbene prehrane.

V. R.

In kaj bo sedaj na dnevnem redu?

Že vrsto let v Predosljah na zborih volivcev govorijo predvsem o ureditvi občinske ceste iz Kranja preko Ovčana do Predoselj. Tudi na zadnjem zboru je bilo tako. Vendar prisotni niso pokazali niti najmanjše iniciative, da bi pristopili k delu s samoprispevki, čeprav so že nekajkrat sklenili, da bodo pomagali s prostovoljnimi delom.

Kako se bodo zbori volivcev sedaj odvijali? Koga neki bodo sedaj krivili, da cesta ni urejena? Končni rezultat se bo pokazal na prvem zboru. Naj dodamo še to, da je cesta zares potrebna obnove, saj že 26 let ni bila nasuta.

H. O.

Delavci Komunalnega servisa iz Kranja preurejajo cesto od Rupe do meje KO Predoslje. Na tem odseku je cesta že lepo zaravnana in nasuta z drobnim peskom - prav tako so izravnali tudi oba klanca, ki sta bila pred časom komaj prestopna. Še nekaj dni in dela bodo končana. Toda kdo bo sedaj nasul cesto do Predoselj? -

Delovanje mladinskega aktiva iz Poljan

Poročali smo že, da je mladinski aktiv v Poljanah eden najbolj delavnih v loški občini. Omenili smo, da so si uredili klubsko sobo, jo opremili z radijskim sprejemnikom, uredili knjižnico, nabavili magnetofon, dvakrat pripravili prireditve Spoznavajmo svet in domovino in uspešno izvedli občinsko šahovsko prvenstvo. Člani mladinskega aktiva pomorno pripravljajo za 15. maj prireditve Spoznavajmo svet in domovino, ki jo bodo prvič uprizarili na Trati v Gorenjski predilnici; teden dni kasneje bodo pripravili drugi del te oddaje v Poljanah nad Skofjo Loko, zaključena prireditve pa bo 25. maja v Skofji Loki. Devet ekip bo trikrat odgo-

varjalo na vprašanja iz šestih področij. Šahovsko življenje je med mladino še vedno zelo razvito. Ekipi pionirk in mladink bosta sodelovali na republiškem šahovskem tekmovanju. Pionirke iz Poljan se bodo ponovno potegovale za prvo mesto, saj bodo le tako obdržale dobljeni lanskeoletni pokal. Delovanje mladinskega aktiva je uspešno predvsem zaradi tesnega sodelovanja med mladinsko organizacijo in vodstvom osnovne šole.

Občni zbor KZ Podnart

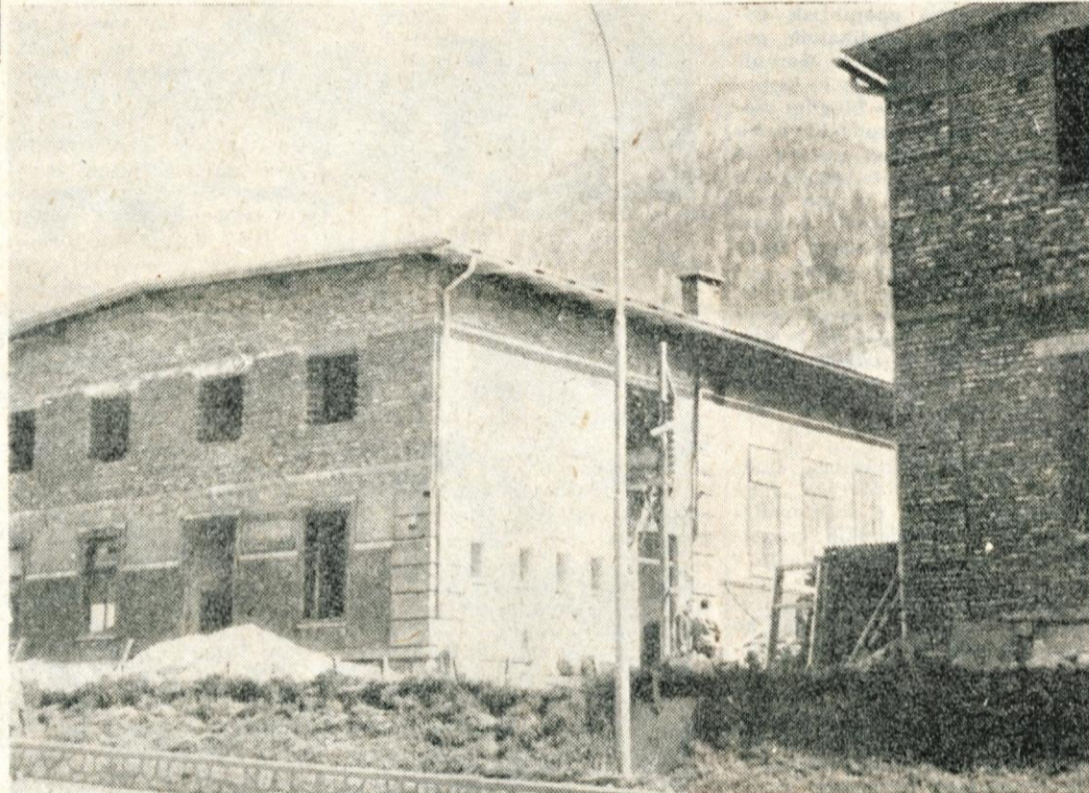
Podnart, 8. maja

Danes je bil tu redni letni občni zbor Kmetijske zadruge Podnart. Na zboru so potrdili gospodarski načrt za leto 1960, ter razpravljali o pritožbah in priporočilih članov kmetijske zadruge.

nesreče

AVTOBUSA STA SE ZALETELA

V petek ob 23. uri je prišlo na cesti III. reda med vasio Kamna Gorica in Lipnica zaradi okvare zavor na avtobusu S-2897 last Transturista iz Skofje Loke, do lažje prometne nesreče. Omenjeni avtobus je trčil v nasproti vozeči avtobus S-2659 last tovarne Plamen iz Kroke, ki ga je vozil B. K. Oba avtobusa sta vozila delavce. Telesnih poškodb ni bilo, medtem ko je materialne škode za približno 300.000 dinarjev.

Na Jesenicah obnavljajo staro šolo. V njej bodo uredili servisne delavnice, začasno pa bo v stari telovadnici začel v kratkem obratovati tudi manjši tiskarski obrat CP Gorenjski tisk iz Kranja.

LJUDJE IN DOGODKI

Preizkušnja zaupanja

Skoraj je postalo pisanje o uspešnem sporazumu o prepovedi nuklearnih poizkusov neumestno, sa se pogovori »velikih« o tem vprašanju odlagajo že več kot eno leto in pol. Dogodki v Zenevi so bili sicer že nekajkrat pred ciljem, vendar sporazum o tem še ni podpisan. Da pa de sporazuma še ni prišlo, ni to napaka tistih, ki vidijo ta cilj. Odlaganje je pravzaprav rezultat nezaupanja med velikimi silami, ki so edine pokliceane, da podpisujejo sporazum o prepovedi nuklearnih poizkusov.

Dvesto sej predstavnikov ZDA, SSSR in Velike Britanije ni majhna številka. Toda če bi hoteli bi bili razgovori prav gotovo že zdavnaj končani. Kot po nekem nenapisanem pravilu, pa so se vedno pojavile nove ovire in

to največkrat takrat ko so bile predhodne že premagane.

Nekajkrat je že kazalo, zlasti v zadnjih treh mesecih, da se v Zenevi sploh nimajo več o čem se razgovarjali. Z nizom kompromisnih dogovorov, v katerih so bila odstranjena nasprotna gledanja najbolj poglobitnih gledišč, je vse kazalo najbolje. Toda veliki so takrat čez noč našli nov kamen spotike, ki je dal povod za odločitev sporazuma. To pa je tudi razlog, zaradi katerega so bili že nekajkrat ženevski dogodki velikih optimistično ocenjeni, vendar so morali biti prav tako čez noč demantirani. Če pa bi se upi vsega sveta vendar uresničili, bi vsi prav gotovo pazabili, da so bili večkrat prevarani. Prav sedaj pa je ugoden trenutek, potreba da bi bil spo-

razum končno le podpisan, pa večja kot kdajkoli. Vse kaže, da je prav sedaj najbolj realna možnost pomembnega sporazuma med Vzhodom in Zahodom. Prav gotovo je, da bi Vzhod in Zahod - v trenutku pomembnih pregovorov »na vrhu« - s sporazumom o prepovedi nuklearnih poizkusov največ doprinesla preusmeritvi pregovorov v edini možen način reševanja mednarodnih problemov. Zaradi tega ves svet sedaj ponovno vidi rešitev v Zenevi. - In do kod smo prišli?

Več pobud SSSR med zadnje zime je pospešilo uspešnost pregovorov. Veliki so prišli do trajne soglasnosti o prepovedi vseh mogočih nuklearnih poizkusov. - Edini pomislek je bil, ko se govorilo o podzemeljskih eksplozijah. Zedinili pa so se, da izberejo za takšne poizkuse poseben prostor, na katerem bodo skupno proučevali rezultate eksplozij. - Dve zapadni sili pa sta že predlagali 11. maj za začetek »liliputanskih« podzemeljskih poizkusov. Sovjeti so bili s tem predlogom soglasni, vendar pa se vsi še niso pogovorili, do kdaj bo obstajal ta sporazum. Obstaja pa predlog, ki ga je dala SSSR, da

naj bi ta dogovor veljal 4 do 5 let, medtem ko so predstavniki zapada za krajši čas. Končno pa je sovjetski kompromisni predlog takle: dogovor o tem naj traja toliko časa za kolikor je predviden program skupnega raziskovanja.

ZDA in Velika Britanija še nista dali odgovora. V kolikor pa sovjetski predlog ne bo osvojen, bi se spet znašli pred novo prepreko, čeprav so bile vse prejšnje premagane. Vsekakor pa bi bila tudi tokratna prepreka tako kot že številne prej - umetna.

Ugotovitev vsega tega naj bi bila, da bi sporazum o prepovedi nuklearnih poizkusov lahko takoj podpisali, če bi hoteli. Dejanski preprek za to res ni več, a prepoved nuklearnih poizkusov je v bistvu resna preizkušnja zaupanja med Vzhodom in Zahodom.

VREME

Obdobje hladnega vremena s padavinami je mimo ter je pričakovati popolno ustalitev. Delno poslabšanje vremena je pričakovati samo v začetku tega tedna, potem pa bo lepo.

BODICE

LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista

Dragi moji, že zadnjič sem naredil kratek sprehod po Kranju, nataknil nekaj pomanjkljivosti na bodice, objavil pismo prijatelja, pa kaže, da se bom moral tokrat spet zadržati pri nekaterih stvareh, ki niso Kranju ne v ponos in ne v korist.

Po vsej nesreči sem pred dnevi prisostvoval seji upravnega odbora Turistično-olepševalnega društva Kranj, kjer so mi pomolili pod nos pismo nekega M. M. z Zlatega polja. Takole piše: »Ste se kdaj sprehajali po Savskem drevoredu? Če ne, si ga ogledite! Zakaj so bregovi zaraščeni, kakor da nameravamo na njih vzgojiti pravi pragozd? Nikogar ni, ki bi drevje oskrboval. Samo raste, kakor se mu zdi in drevored, po katerem naj bi se ljudje sprehajali in uživali njegovo lepoto, kaže vse bolj videz skrajno zanemarjene gmajne kot pa skrbno oskrbovanega sprehajališča. In za nameček je zgornja pot že dlje vozna pot. To je sicer v redu, ni pa prav, da živa meja za Berjakovim vrtnom že več let ni bila obrezana. Veje štrlijo daleč na pot in bijejo v obraz ljudem, ki hodijo nad mimo, predvsem pri prebivanju in srečevanju.

In dalje: ne razumem, zakaj bi morali biti vse pešci turisti, hribolazci. Pred Kamnosevom, ob koncu zgornje poti Savskega drevoreda, so pred nedavnim uredili nov dovoz za vozila s konjsko vprego. V ta namen so zasuli prejšnji izhod na cesto. Sedaj pa pešci hodijo preko nasipa in skačejo po bregu, kot da trenirajo za visoke ture. Je to res potrebno? Z malo dobre volje bi bilo moč pot popraviti tako, da bi vsako imel varno stopnjo!

Podobno je nekoliko naprej ob glavni cesti, ki pelje v mesto, od podčija Vodovod do Pernebove čoljarne. Pred meseci so tu v zemljo polagali kabel. Nihče nima nič proti temu. Prav pa ni, da se jarek potem zasuli tako površno, da je zdaj, ko je izhoben, ves jamast in skalnat. Človek ima občutek, da bodi po Grintavcih! To pa še predvsem v nočnih urah, ker luč tam na oglu navadno ne gori. Ali res ni mogoče jarka zasuti tako, da bi bila površina ravna?

na? Mar je za pešca res vse dobro? Nasproti, čez cesto, v Stošičevi ulici pa so tri lepe nove stolpnice. Se va mne zdi, da pisano perilo, ki visi tam okoli, ni v ponos ne temu delu mesta in ne Kranju kot celoti?

Nazadnje pa še besedo, dve o prehodih za pešce na cestah v Kranju. Toliko se govori o cestno-prometnih predpisih, toliko je nesreč, toliko ukrepov, ki naj uravnava promet kolesarjev, motornih koles, pa tudi pešcev, tistega osnovnega — prehod za pešce — pa na naših cestah ni videti. Mar je mogoče, da bodo tuja vozila, ki jih je iz dneva v dan več na naših cestah in ki bodo po predvidevanjih letos še precej številnejša kot pretekla leta, vedela, kje so prehodi za pešce, če le-ti ne bodo označeni? Se naši vozniki tega ne vedo, kako naj vedo potem tujci! Ali teh prehodov ni mogoče znova označiti? Vsek razume, da se barva zbrši, vsak pa tudi ve, da je treba pokvarjeno stvar popraviti. Naj se odgovorni čini telji nikar ne jezijo nad pešci, ki so nedisciplinirani, četudi sami ne naredijo tistega, kar je za izvajanje neke discipline pešcev nujno potrebno!

Toliko za danes. Lepo pozdravljeni!
BODICAR

160.

Golschmied se je pripravil, ko je zagledal vse črno gamsov v sivih skalah. Obraz se mu je razlezel v nasmeh, oči pa so dobile krut izraz. Naslonil je puško na okleščeno vejo macesna in streljal. Koza vonica, ki se je skušala pognati v preskok, tam kjer se je polica zožila in se je ves trop moral ustaviti, je po strelu padla v prepad. Za njo je padel mladič. Zadaj je zatulil Zatirnik in gamsi so slepo pritisnili v smrt. Golschmied je streljal, Jozelj pa mu je mrzlično podajal in menjal znova nabasane puške. Gamsi so omahovali v smrt.

161.

Zatirnik je gonil predaleč v S'epo polico. Trop zbeganih gamsov je naposled spoznal, od kod jih kosi smrt in se obrnil. Nenadoma je Zatirnik zagledal pred sabo orjaškega kozla, ki se je z divjo silo pognal proti njemu. Zgrozil se je, se sklonil ter zleknil na ozki polici. Klobuk in palica sta odletela v prepad. Gams je v prožnem skoku zaplaval čezenj. Za njim ga je preskočil ves trop. Že, ko so bile živali daleč, je Zatirnik ves blede ležal na polici, ne da bi si upal vzdigniti glavo.

162.

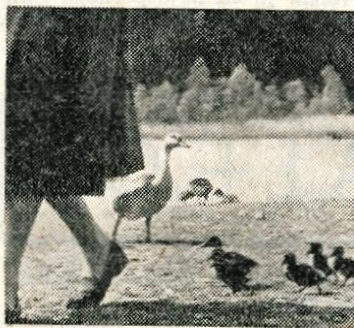
Pogon je bil končan. Gonjači in lovci so vlačili ubite živali k poti kjer je bilo zbirališče. Golschmied je položil šest gamsov in tudi gostje so ustrelili vsak nekaj. Živali so dobile zadnji grizljaj, gospodje so se smejali, pogledovali trofeje in čestitali drug drugemu k uspehu. Potem so lovci naložili plen na voz in kolona je krenila proti dolini. Na ovinku, kjer je pritekla pot z Osirega vrha, so dohiteli gručo ljudi in voz, na katerem so peljali Boštjana. Ob njem so stali črednik Matija, Nek, Suhadole in se menili.

Kaj je prirojeno in kaj pručeno?

V predalpskem svetu zgornje Bavarske živi in dela znani raziskovalec — znanstvenik profesor KONRAD LORENZ. Če ga obiščemo, nas bo takoj povabil na sprehod po bregu manjšega jezera, kjer živi več sto divjih gosi. Posebno doživlje je tak sprehod. Zgodilo se bo, da bo profesor pokazal s prstom tja ob breg jezera in rekel: »Poglejte tam družinico divjih gosi s štirimi mladiči! Prav zdaj bi se radi šli kopat!« Zares: prav kmalu se napotijo v vodo, počasi in previdno, drug za drugim: spredaj oče, gosak, zadaj mati, v sredi pa vsi štirje mladiči.

Profesor Lorenz se spozna na »govorico« gosi kot nihče drugi. Ze desetletja študira in raziskuje sociologijo in življenjske navade teh živali. Skupaj s svojimi znanstveniki — sodelavci

opazuje, kaj počno živali, kako živijo, in skuša ugotoviti, zakaj nekaj naredijo ali zakaj tega ne naredijo. Pri nekem poizkusu je bil profesor Lorenz »mati« petim mladičem divje gosi. Vedno

»Človeška mati« vodi piščance tako, kot prava mamica, ki jo mladiči sploh ne poznajo, saj so se pravkar izmotali iz jajčne lupine

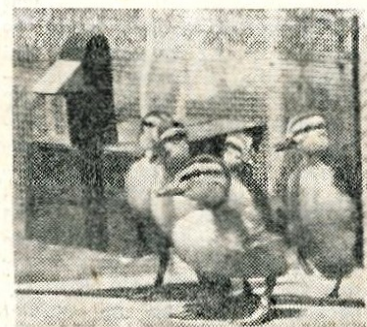
tekale za njim, tudi v jezero jih je peljal. Pa skrivnost tega nenavadnega

SREDSTVO PROTI STARANJU

Dr. F. Artner, specialist za fizikalno terapijo na Dunaju, je te dni poročal o presenetljivih uspehih, ki jih je dosegel s preparatom DH-112. S tem preparatom mu je uspelo zmanjšati starostne pojave pri velikem številu pacientov. Preparat je preizkusil doslej le v takšnih primerih, kjer niso bile učinkovite metode, ki smo jih poznali do pred kratkim. Sem sodijo starostne spremembe v sklepih, posledice kapi, živčne motnje in drugi pojavi v ožilju in na sru. Previsok ali prepizek krvni pritisk je dosegel z uporabo preparata DH-112, povečini zoper normalno višino. Od skupnega števila 415 bolnikov je dosegel dr. Artner pri 44 popoln uspeh, v 295 primerih pa precejšnje izboljšanje.

ga »družinskega življenja«: mladiči divje gosi so bili takoj, ko so prebili jajčno lupino, v prvih urah življenja, zaupani izključno staremu profesorju. Njim je človek nadomestil pravo mater — in to v njihovem najobčutljivejšem času, v prvih urah življenja, ko so sprejemale prve vtise iz zunanjega sveta.

Cilj teh zanimivih raziskovanj je ugotoviti, katere lastnosti živih bitij so prirojene in katere pručene. Mladiči divjih gosi so idealne poizkusne živalice v ta namen, ker so takoj, ko razbi-jejo jajčno lupino, že dovolj razviti in čvrsti.

Natanko takole ubogajo mladiči gosi »leseno mamico« v posebno oblikovanem stroju, ki ga poganja motorček

MALI JEDRSKI REAKTORJI
Američani pripravljajo in razvijajo vrsto malih jedrskih reaktorjev, ki naj bi jih uporabljali v glavnem v umetnih satelitih:
Snap-8 energetski sistem bodo verjetno uporabili v satelitih Hidas in Samos. Izveden bo kot miniaturni reaktor, težak pa bo 113 kg (s celotno opremo 410 kg).
Snap-10 je termoelektrični generator z reaktorskim pogonom in z močjo 300 W. Je brez kakršnihkoli gibljivih delov. Statična pretvorba toplote v električno energijo je trenutno še dokaj neekonomična, vendar pa je od vseh metod še najzanesljivejša.
Snap-2 je 50 kW reaktor s sistemom za pretvorbo energije. Celotna teža bo brez oklepa 227 kg. Reaktor je homogeni s tremi kilogrami urana 235 in s cirkonijevim hidridom kot moderatorjem.

Avtomatiziran kruh

Neki kitajski pek je izdelal napravo, s katero je moč v eni uri zamesiti tisoč kilogramov moke. Ta stroj je razmeroma preprost, večina delov je lesenih in kar je na parni pogon, je zelo primeren za tiste kraje, kjer nimajo elektrike. Po tem načinu je mogoče mesiti kruh dvestokrat hitreje kakor doslej.

Sveča poganja uro

Neka londonska tovarna sveč izdelava vsako leto po 366 sveč, ki so visoke po dva metra. Te sveče poganjajo starinsko uro, ki jo hranijo v muzeju znanosti. Vsak dan zgori po ena sveča in njen plamen poganja urin mehanizem. Ura ni ravno tako natančna, kakor kronometer, vendar kaže približno točno vsake četrte ure.

Profesor Lorenz in »njegovi« mladiči divje gosi, ki jih vodi on sam. Najraje gredo z njim na kopanje v jezero

Italijanske rakete

V Rimu so te dni objavili, da biro italijanski znanstveniki jeseni izstrelili s Sardinije šest vsemirskih raket, ki bodo raziskovale temperature in atmosferski pritisk v višini 3.000 kilometrov. Opazovalne instrumente bodo prejeli iz Amerike, medtem ko bodo rakete zgradili sami.

Olimpijska vas

Za letošnje olimpijske igre so v Rimu zgradili celo naselje, v katerem bo prostora za 8000 tekmovalcev, športnih funkcionarjev in novinarjev. Za razliko od podobnih naselij v drugih državah, ki so priredile olimpijade, ta »olimpijska vas« ne bo začasna in je ne bodo porušili, ko bodo igre končane. To naselje so projektirali kot mestno četrt, v katero se bo po končani olimpijadi vselilo 1.500 družin državnih uradnikov, ki so doslej živele v slabih stanovanjskih razmerah. Stanovanja bodo delili z natečajem.

STANKA LAPUA SUOBODNIAK HRIBAR

Ozrl se je na kupček suhljadi kraj prosja. »Le kaj delajo tam gori?« je zagodrnjal. Okrenil se je v rob in zaklical: »Brž naberite, dan je kratek!«
»Le nikar ne skrbi!« mu je z vrh Nograda zaklical eden izmed pastirjev. »Našli smo nešpljo in, ko jo oberemo, pridemo. Suhljadi smo nabrali dve grmadi, juhe!«
Po stezi je prišel z veliko ponjavo v roki ovčar Janez. »Na zdravje, Urban!« je pozdravil in postavil ponev na tla.
»Na zdravje, Janez!« se je stari razveselil fanta. Ta pa je vzel iz torbe vrečko kaše in v brajdirne liste zavito kepo masla.
»Na...« je ponudil Urbanu »to je moj delež. Zabela bo za vse.«
Črednik se je zahvalil in vstal. »Tamle bomo zakurili,« je pokazal na ozare kraj prosja. »Kar stopiva, čas je že!«
Mimogrede je pod grmom napulil nekaj suhe trave za netive. Zažvižgal je na prste in poklical pastirje.
Kakor trop razposajenih kozlet so se pripodili po strmini. Vsak je prinesel butarico suhljadi.
»Kar začnimo!« je rekel Urban. Tretjinekoma Jakobu in Filipu je ukazal prinesiti vode. Bratom Gašperju, Mihi in Boltežarju pa je naročil naj seženejo živino in jo spravijo domov. »Midva z Janezom,« je pristavil, »pa medtem skuha Martinaovo kašo.«
Zložili so butarice nakup in šli, kakor jim je bil naročil Urban. Ko sta se Jakob in Filip vrnila z vodo, je Janez nalil ponev in jo postavil na trinožnik.
Črednik je ukresal ogenj. Veselo je siknil plamen skozi suho travo in objel naloženo dračje.
»Odeži vrečico in vsuj kašo!« je velel Urban ovčarju. »Za vsakega po eno pest!« je pristavil.
Gašper, Miha in Boltežar so zganjali živino. Krave so z mu-

kanjem klicale teleti, junice pa so skakale, da jim je listje letelo izpod nog. Dolgi vrsti krav je tiho sledil tropič jarecv.
Zasneženi grebene Karavank so zažareli v vijoličasti luči zahajajočega sonca. Vrane so leno jadrle spat v Zumrovo dolino. Pastirji so se kmalu vrnili. Medtem sta Urban in Janez skuha večerjo.
Posedli so okoli ponv in vsak je potegnil iz torbe leseno žilico, ki si jo je bil izrezljal iz lipovine. Nato so zajeli.
Po poljih in dobravah so se zasvetili ognji kakor majhni kresovi.
Po večerji so naložili na žerjavico butarice dračja in kmalu je vzplamtel kres. Martinov kres!
»Prižgite bakle, potem pa za mano!« je spet ukazoval stari črednik in si prvi prižgal plamenico. Za njegovo se je še šest plamenic sklonilo h grmadi. Nato so po starosti, drug za drugim, kakor v majhni procesiji, šli za svojim vodnikom, ki je ves slevesen kakor kakšen svečenik z visoke dvignjeno baklo šel okoli grmade.
In pred Urbanovimi očmi so se porajali premnogi kresovi. O, kojkraj je že kresoval in po raznoterih krajih!
Dobro se še spominja svojega prvega kresovanja. O pustu je bilo. Mlačen marec večer. Topla odjuga je pregnala sneg. Na ledini je gorel kres. In potem so fantje zapeli. Pesem je prosila rodovitnosti pri živini in na polju. Nato so jedli. Krače in cvrtje. Tuni on, Urban je bil deležen.
Ko je nekoliko odrasel, ga je vzel oče s seboj na Stajersko. S tovarniki sta šla za grajske po vino. Takrat je prvokrat videl vinske griče, vse zlate in prijazne. Pa je nazaj grede hudo zbeledel in dobra hiša ga je vzela v oskrbo. Potem pa je bil vse zime privezan na posteljo in šele na pomlad je okreval.
O, kajkrat je že kresoval na Homu! Pa ga je ob teh sladkih spominih le nekaj zaskalelo.
Pol stoletja bo že tega, kar je prav pri kresnem ognju izgubil svoje mlade ljubezen. Bogat kmetijski sin mu je prevzel lepo nevesto. Sedaj pa je že dolga leta on — stari fant — zažiga mogočno grmado in opravlja obredja.

Urban se je ustavil in zapel:
»Martinova nedelja danes je, oja!
Martinova nam kaša kuha se, oja!
In do večernega neba
Martinov kres plamti, oja!«
V ta mladeniško krepki samospev je udaril zbor in ponovil pesem. Zadnji »oja« se je mehko izgubljal v zgodnji večer.
Nad bohinjskimi gorami pa je tonil v škrlatne zarje zlati šopek prvega kraja.
Pastirji so zmetali ostanke dogorevajočih plamenic na ogenj.
»Se priložite! Besedo imam, da vam jo povem,« se je oglasil, ovčar Janez.
Trije kraji, kakor je Urban rad imenoval brate, ki so imeli imena modrih iz Jutrovega, so brž skočili po dračje.
»Tovariši,« je povzel Hribarjev ovčar, »letos je bila planina kaj slaba. Res je, da se je zavoljo suše pobilo nekaj živine, ker si je iskala paše v nevarnih krajih, vendar so jo veliko več pokončale zveri. Ni dovolj, da nam v hudih zimah — predlanska je bila taka — volkovi silijo naravnost v staje, temveč sta se zadnje leto že kar nevarno razplodila medved in ris.
Od Mojštrane do bohinjskih gmajn se tresejo pastirji pred to krvoločno mačko in nasilnim medvedom. In kdo je temu kriv? Grad! Bolje rečeno: Herman in Fraja!«
Urban je resno prikimal.
»Fraja je hudobna,« so pritrtili drugi. In Boltežar je rekel: »V malem šmarnu je bila v Krmi. Fric jo je spremljal. Pa so moj oče stopili k njej in ji povedali, da nam je ris razirgal koze. Zasmejala se je, da mi je šel mraz po kosteh, zamahnila z roko in rekla: »Kaj mi mar! Ta planina je kakor ustvarjena za ris.«
Janez je dvignil roke in nadaljeval: »Vsemu temu je pravzaprav kriv grof. Ali ni njegova dolžnost, da ljudi obvaruje takih nesreč! Mar nima berecv in ali nas ni dovolj za pogone? Toda boji se hčere!«
»Se iz gradu ga bo vrgla nekoč,« je pripomnil Urban.

Ob žici okupirane Ljubljane

Zmaga v ponovljeni tekmi

Svoboda : Triglav 59: 68 (35:35)

Ljubljana, 8. maja
 Budnica z godbo po mestu in strelji z gradu so danes že v zgodnjih jutranjih urah naznanili pričetek tekmovanja na IV. pohodu »Ob žici okupirane Ljubljane«. V tem času so z vseh strani hitele proti startnemu mestu pohoda, k spomeniku ob Titovi cesti, množice udeležencev te tradicionalne politično-športne manifestacije v počastitev obletnice osvoboditve.

jih je zbralo v vseh devetih ljubljanskih občinah, da so nato ramo ob ramo prehodili svojo 2 kilometra dolgo pot ob nekdanji žici.

Število udeležencev pohoda raste iz leta v leto. Danes je sodelovalo že preko 2700 ekip z več kot 13.500 tekmovalci. Če bi jih postavili v obliki štafete, bi prehodili ali pretekli tako dolgo pot, da bi lahko obšli zemljo.

Tekmovalni pogoji so bili letos nekoliko olajšani, saj je bila nadaljša proga »le« 25 km. Razen

tega pa ni bilo treba udeležencem nositi pušk ali ostale opreme ter premagovati ovir.

Tudi vreme je bilo danes naklonjeno tekmovalcem; bilo je oblačno in znatno hladno. Prvi so startali moški v tekmovalnem pohodu na 25 km že ob 6. uri zjutraj. Uro na to pa so odšle na 14 km dolge proge ženske ekipe tekmovalnega pohoda. Ob 8. uri

so startali prve moške, ženske in mešane ekipe v partizanskem maršu na 20 km. V navodilih je bilo rečeno, da morajo te ekipe prehoditi pot v manj kot 5 urah, večina tekmovalcev pa je del poti pretekla in dosegla kar za dve uri boljši čas. Zadnje so startale ekipe srednjih in vaje- niških šol na 14 km dolgi progi. Te so bile od vseh najbolj številne, saj jih je bilo skoraj 1300.

Do 2. ure popoldne so prišle v cilj skoro vse ekipe, nato pa se je Trg revolucije pomiril. Mnogi gledalci se je znova zbrala okoli cilja današnjega pohoda v poznih popoldanskih urah, ko so pozdravili zadnje tekače moških in ženskih štafet. Z razglasitvijo rezultatov ob 18. uri je bilo tekmo vanje v okviru IV. pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane« slavnostno zaključeno.

Ljubljana, 8. maja

Včeraj popoldne je bila v Ljubljani ponovljena prvenstvena košarkarska tekma I. slovenske lige med domačo Svobodo in kranjskim Triglavom. Prvo prvenstveno srečanje je namreč tekmovalna komisija na pritožbo Triglava razveljavila.

SVOBODA — Walas (10), Plevčak (8), Vertelj (2), Gaberšek (4), Cizelj (6), Repanšek (2), Sešek (4), Loboda, Sok.

TRIGLAV — dr. M. Petrič (4), D. Petrič (24), Rus I (4), Rus II (14), I. Behtar (8), B. Behtar (6), Klavora (8), Stružnik, Goršič.

Kranjski košarkarji so včeraj zelo dobro zaigrali in zaslužen zmagali z rezultatom 68:59 (35:35). Tokrat so bili posebno dobri

v obrambi in prav zato jim je uspelo osvojiti dve dragoceni točki.

Prvi koš so dosegli Triglavani in tako prišli v vodstvo, ki so ga z več uspešnimi akcijami kmalu povečali na 20:10 in po- zneje na 31:19. Proti koncu prvega polčasa pa so nekoliko popustili, kar so domači izkoristili in v pičlih treh minutah izenačili.

V drugem delu so gostje z mirno vendar uspešno igro spet zavodili in proti koncu tekme povečali razliko na 19 košev. Sele z ostro obrambo »mož - mož« so si domači nekoliko opomogli in v zadnjih minutah zmanjšali razliko na 9 košev.

Šahovske novice

● V finalnem delu šahovskega pokalnega prvenstva za KUP maršala Tita na Gorenjskem so se udeležile štiri ekipe, in to: Kranj I, Storžič-Golnik, Radovl- jica, Jesenice. Rezultati so bili naslednji: Kranj : Radovljica 4 proti 0; Jesenice : Storžič 4:0. — Ker se je igralo po izločilnem sistemu sta se za republiško prvenstvo plasirali ekipi Kranja in Jesenice.

je Cuderman s 14,5 točkami pred Bavdkom s 14 točkami. — Med mladinci pa je zmagal Kajič iz odreda »Simon Jenko«.

V prostorih Dijaškega doma v Kranju je bilo okrajno šahovsko prvenstvo Gorenjske za mladince in pionirje, ki se ga je udeležilo 27 ekip. Med mladinkami je zmagala ekipa iz Poljan, med mladinci pa ekipa »Staneta Zagarja«.

Tudi v Škofji Loki je bil v počastitev delavskega praznika šahovski brzoturnir, ki se ga je udeležilo 108 igralcev iz vse Slovenije. Zmagovalec v skupini mojstrov, MK, I. in II. kategor- nikov, je bil mojster Parma, pred Longerjem z Jesenic. Med III. in IV. ter brezkatégorniki pa je zmagal brezkatégornik Trampuž.

Milan Djenadić

ROKOMET

Mladost (mladinci) : Slovan (mladinci) 38:20 (21:9)

Kranj, 8. maja

V prijateljskem rokometnem srečanju so danes mladinci Mla- dosti na domačem igrišču pre- magali vrstnike iz Ljubljane. — Kranjčani so pokazali lepo igro, zlasti v prvem polčasu, ko so igrali dobro tudi v obrambi. — Odlikovali so se s točnimi in ostrimi strelji od daleč. Najuspeš- nejši so bili: Rebolj II (10), Sot- lešek I (8), Bregar S. (7), Lebar (8) pri Mladosti in Golja (9) ter Oreh (7) pri Slovnu. Pri do- mačih je bil odlični tudi vratar Bregar J.

Tekma je pokazala, da se Mla- dosti ni treba bati, da bi kdaj prišla v stisko z igralci, saj so vsi mladinci pokazali lepo zna- nje.

V predtekmi so se srečali pionirski vrsti obeh klubov. Zmagali so gostje s 14:8 (5:4). Pri zmagov- alcih je bil najuspešnejši Zlin- šek (5), pri domačih pa Lebar (5).

oč

Rezultati pa so naslednji:

Ekipi ZB NOV (moški): 1. Vrhnika III, 2. Bled, 3. Jesenice; ekipi ZB NOV (ženske): 1. Vrhnika III, 2. »24 talcev« - Ljub- ljana, 3. Vrhnika II. — Ženske ekipe društev: 1. TVD Partizan Lovrenc na Pohorju, 2. Učitelj- šče Tolmin, 3. Partizan Gorenja vas (tu je nastopilo 52 ekip na 14 km dolgi progi). Moške ekipe društev: 1. Triglav (Kranj v po- stavi — Seljak, Grašič, Kordež, Krč in Florjančič), 2. SK Enot- nost (Ljubljana), 3. SK Jesenice. — Reprezentance mest: 1. Beo- grad, 2. Ljubljana, 3. Maribor; — ženske: 1. Celje, 2. Novo mesto, 3. Ljubljana.

● Nagrade je nastopajočim po-

delil predsednik mestnega sveta Ljubljane Marjan Jenko, spregovoril pa jim je tudi predsednik pripravljalnega od- bora Mitja Ribičič. Skupno je je nastopilo 4036 ekip s preko 20.000 tekmovalci, od tega 9000 pionirjev. V imenu tek- movalcev se je za nagrade in priznanja zahvalil nosilec sre- brne olimpijske medalje in državni reprezentant v tehki na dolge proge Franjo Miha- lič. Organizacija tekmovanja je bila odlična. L. S.

Gorenjska : Štajerska 0 : 0

V prijateljski nogometni tekmi sta se včeraj srečali reprezentan- ci Gorenjske in Štajerske - re- zultat srečanja je bil 0:0.

VI. mednarodni speedway v Kranju Pokal mesta Kranja osvojil Avstrijec

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jamo zasedel sedmo oziroma os- mo mesto.

Rezultati prvega dne: 1. do 2. Schenk in Sietzwold (oba Avs- trija) 13, 3.-4. Medved in Babič (Jugoslavija) 12, 5. Kališnik (J) 10, 6. Troner (Avstrija) 9, 7. Dür- hamer (Avstrija) 8, 8.-9. Rozman in Jama (Jug.) 7 točk, itd.

Drugi dan tekmovanja v speed- wayu je bil na sporedu dvoboj med reprezentacama Avstrije in Jugoslavije. Jugoslovani so sla- vili visoko zmago nad oslabljeno avstrijsko ekipo z 68:39 točkami.

Za Jugoslavijo so nastopali: Medved, Jama, Babič, Rozman, Kališnik in Visočnik; za Avstrijo pa: Wakano, Sietzwohl, Schwin- genschögel, Schenk, Dürhamer, Troner in Hahep. Najuspešnejši tekmovalac je bil Medved, ki je v šestih nastopih zmagal in zbral 18 točk. Včerajšnji zmagovalec, Avstrijec Schenk je v predzadnji vožnji padel in si zlomil roko. Zato se ni plasiral visoko, saj je zbral le 10 točk. Nasploh je bilo tudi drugi dan tekmovanja vili- ko padcev, vendar razen Schenka noben tekmovalac ni bil res- neje poškodovan. Precejšnjemu številu padcev je bila delno vzrok slaba steza, pa tudi velika borbenost tekmovalcev.

Kljub precej slabemu vremenu, ki že kar po tradiciji nagaja prirediteljem, pa tudi ne pre- močni in privlačni konkurenci, si je drugi dan ogledalo tekmo- vanje preko 7000 ljudi. Organi- zacija tekmovanja je bila dobra. Spričo velikega zanimanja ljudi

za ta šport, bi kazalo v prihod- nje poskrbeti za večjo udeležbo tujih tekmovalcev, ki bi gledal- cem lahko pokazali več kot so že videli na prejšnjih prireditvah.

JUGOSLAVIJA : PORTU- GALSKA 1:2 (0:1)

Po dokaj slabi igri v Lisabonu so Jugoslovani podlegli z 2:1. To je bilo drugo srečanje med reprezentancama Portugalske in Jugoslavije. Tudi prvo pred 28. leti so izgubili Jugoslovani. Tek- ma je pofinialno srečanje tekmo- vanja za evropski nogometni pokal. Povratno srečanje bo 22. ma- ja v Beogradu. Spričo tega, da Portugalci niso pokazali kaj pe- sebnega, imajo v povratnem sre- čanju Jugoslovani precej upov za uvrstitev v nadaljnje tekmovanje.

Reprezentanci SLOVENIJA : SRBIJA (mladinci) (Ljubljana) 3:2

JESENIŠKA MLADINA PRED TRADICIONALNI FESTIVAL- LOM

V počastitev rojstnega dne maršala Tita in Dneva mladosti bo priredila jeseniška mladina tudi letos tradicionalni mladinski festival. V tednu mladinskega festivala, ki bo od 21. do 28. maja, se bodo vrstile kul- turne in športne prireditve, oz- športna tekmovanja, na katerih bo sodelovala mladina z vsega področja jeseniške občine. Na festival se posebno lepo pri- pravljaja jeseniška šolska mladi- na. Tudi letos bo izvedla razen ostalega atletski četverboj, ki je postal že tradicionalna pri- reditev šolske mladine.

OBVEŠČEVALEC

mali oglasi

Motorni kolesi »Viktorija Aero sport« 250 ccm 80000 km in AJS 500 ccm, oba lepo ohranjena, ugodno prodam. Viktor Sušteršič, Zg. Bitnje 101, p. Zabnica, Kranj 1695

Prodajam leseno uto, krito z opeko, primerno za garažo. Naslov v oglasnem oddelku 1712

Društvo upokojencev v Kranju obvešča članstvo, da ima svoj redni letni občni zbor v sredo, dne 11. maja ob 15. uri v veliki dvorani nove stavbe Okrajnega ljudskega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor 1728

Ob priliki praslave v bolnici SVPB »Franj« v nedeljo, dne 15. maja 1960 bo vozil iz Kranja avtobus ob 7. uri izpred avto- busne postaje Kranj. Cena za relacijo Kranj—Cerkno »Fra- nja« in nazaj 500 dinarjev. Pri- jave sprejema občinski odbor ZB NOV Kranj 1729

Našel sem ženski zlojživ dež- nik. Lastnik ga dobi pri tržni- čarju na živilskem trgu 8742

Zaradi bolezni prodam »Ve- spo«, 1955 leto izdelave, 125 ccm, v odličnem stanju, registrirano za leto 1960. Drolovka 4, Kranj 1743

Prodajam kravo. Polica 1, Naklo 1744

Prodajam novo žensko italijan- sko kolo plave barve. Prebače- vo 41 1745

Prodajam plemenskega vola. Breg ob Savi 8, Kranj 1746

Stavbno parcelo, ograjeno, v Kranju, prodajam. Ponudbe odda- ti v oglasni oddelku pod šifro »500« 1747

Kupim pisalni stroj dobre znamke. Ponudbe oddati v oglas- ni oddelku pod »Stroj« 1748

Kupim hišo, tudi nedograjeno, v Kranju. Ponudbe pod »Hiša v Kranju« oddati v oglasni oddel- lek 1749

Zakonec, brez otrok, iščeta v Kranju opremljeno ali prazno sobo za dobo šestih mesecev. Ponudbe oddati v oglasni oddel- lek pod »Inženir« 1750

Šivalni stroj vam najbolje in hitro očisti in strokovno popravi

TOVARNA USNJA »STANDARD« KRANJ

sprejme

kvalificiranega strojnega ključavničarja z 10-letno prakso nekvalificiranega delavca za pomožna dela v mehanični delavnici.

Plača po tarifnem pravilniku, nastop službe takoj. Prijave sprejema personalni oddelku podjetja.

edina tovrstna mehanična delav- nice v Kranju. Omejc, Jelenov klanec 1751

Preključjem neresnične besede, ki sem jih govorila o Gover- kar Stefki, Voklo 52, Senčur. — Maček Alojzija, Voklo, Senčur 1752

Preključjem št. bloka 43196, iz- danega v Komisijski trgovini Kranj, dne 4. decembra 1959. — Križaj Zdravko, Tržič 1753

Ugodno prodajam vprežno kosil- nico z p grebenoma srednje veli- kosti. Poizve se pri Inštalater- ju, Kranj (preje Radijska posta- ja, Primskovo) 1754

Trgovsko podjetje Knjigarna Simon Jenko v Kranju sprejme dva vajenca — vajenki. Pismene prošnje je poslati na upravo podjetja 1755

Kupim do 5 kW dinamo z čim manj obrati na istosmerni ali iz- menični tok. Ponudbe oddati v oglasni oddelku 1756

Starejši osebi ali upokojenki, ki bi v dopoldanskih urah pa- zila na dva otroka (2 do 4 let), nudim hrano in stanovanje. — Naslov v oglasnem oddelku pod »starejša«. 1757

objave

ODMERA DAVKOV

Odsek za dohodke občinskega ljudskega odbora Kranj obvešča vse davčne vezavance, da bo davčna komisija obravnavala predloge za odmero dohodnine in prometnega davka obrtnikom in prostim poklicem za leto 1959 in prdlogo za pavšalno odmero za leto 1960 v prostorih odseka za dohodke občinskega ljudske- ga odbora Kranj, Tavčarjeva ulica 43, po naslednjem razpo- redu:

16. maja

Brivsko-frizerska in gradbena stroka

17. maja

Kovinska stroka

18. maja

Oblačilna stroka

19. maja

Lesna stroka

20. maja

Živilska stroka in prevozniki

21. maja

Usnjarska stroka

23. maja

kino

Jesenice »**RADIO**«: 9. maja amer. barv. vstav. film HOL- LYWOOD IN POGUBA

Jesenice »**PLAVZ**«: 9. in 10. maja amer. barv. vstav. film HOLLYWOOD IN POGUBA

Bled: 9. maja ital.-japon. film MADAME BUTTERFLY, 10. ma- ja angl. film BEZNO SRECA- NJE, predstave ob 18. in 20.30.

Radovljica: 10. maja japon. do- kum. film PANORAMA JAPON- SKE, predstava ob 20. uri.

Tržič: 10. maja angl. film HAMLET

Kranj »**STORŽIČ**«: 9. maja egipt. barv. cinemasc. film DE- ŽELA SANJ; matineja ob 10. uri, češki film NEVARNA IZNAJD- BA, predstave ob 16., 18. in 20. uri. Ob 10. uri matineja istega filma

Letni kino »**PARTIZAN**«: 9. maja amer. barv. film NALOGA MAJORJA LEKSA; predstava ob 20. uri, 10. maja češki film NEVARNA IZNAJDBA; predsta- va ob 20. uri

Primskovo »**TRIGLAV**«: 10. maja amer. film PROTI PRI- CAM; predstava ob 19.30

Stražišče »**SVOBODA**«: amer. cinemasc. film TRIJE EVINI OBRAZI, predstavi ob 18. in 20. uri

Škofja Loka: 10. maja amer. vstav. film ARTISTI IN MO- DELI

Zelezniki: 10. maja češki barv. film POT V PRAZGODOVINO; predstava ob 20.30

Kamnik »**DOM**«: 9. maja amer. cinemasc. film HRABRI IN SMELI, 10. maja jugosl. film VIZA ZLA, predstave ob 20. uri

Rim se pripravlja na olimpiado

Rim mrzlično zaključuje še zadnje priprave za XVII. Olimpiado, ki bo v tem mestu od 25. avgusta do 15. septembra. Ze pred nekaj tedni so bile rezervirane vse sobe po hotelih in od prodaje vstopnic so že inka- stralri okrog 1400 milijonov lir. V Rimu se v zvezi z Olimpi- piado govori o milijardah kot o tisočakah. Tako pričakujejo okoli dva in pol milijona turi- stov, 30.000 avtomobilov in 50 tisoč tabornikov. Nad 23.000 rimskih družin je dalo na razpo- lago za goste prenočišča po svojih stanovanjih in okrog 40 tisoč delavcev hiti z zadnjimi pripravljalnimi deli pri šport- nih napravah, olimpijskem naselju za športnike in na drugih objektih, ki so direktno ali in- direktno v zvezi z Olimpiado, od katere nas loči še manj kot 4 mesece.

Kar se tiče vstopnic so prakti- čno že razprodane. Razen tega pa je treba računati še na dohodke od televizijskih in ra- dijskih oddaj, ki bodo znašali tudi več sto milijonov lir. Ta

ko predvidevajo, da bo CONI imela čistega izkupitka okrog 2 milijardi lir, potem ko bo od bruto dohodka plačala državi 33 odstotkov. S temi dohodki bo Italijanska športna zveza krila okrog 60 odstotkov organizaci- jskih in drugih neposrednih stroškov, za katere predvideva kakšne 3 milijarde in 500 mili- jonov izdatkov. Če prištetemo k temu še kar bo vzela država, potem bo izkupitke za vstopnice in radiotelevizijske oddaje v celoti kril organizacijske stroš- ške. Seveda so to šele predvi- devanja na podlagi dosedanje- ga poteka priprav in prodaje.

Vstopnic so doslej največ prodali v Italiji, sledijo pa Nemčija, ZDA, Anglija in Avs- tralija.

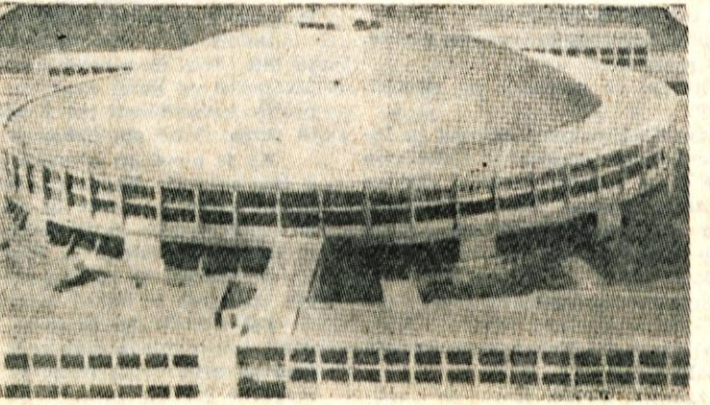
Predvidevajo pa, da bo na Olimpiadi sodelovalo 7903 atletov iz 83 držav. To je vsekakor lep napredek, če pomislimo, da je pri Olimpiadah pred kakimi 50. leti sodelovalo le nekaj več kot 1000 športnikov, ki so se v povojnih letih dvignili na 5000.

Za nogomet se je prijavilo kar 51 držav, njihovo število pa so skrčili na 16 in bodo prišle na Olimpiado le države zmago- valke predtekmovanj.

Nastaja pa problem, koliko turistov se bo pridružilo 7900 atletom. S tem v zvezi pričaku- jejo uradnih gostov okrog 6000, rezervacije po hotelih so do- segle že prejšnji mesec 12.800, rezervacije na campingih pa 11 tisoč mest. Čeprav so te števil- ke sorazmerno nizke, pa proble- m vseeno ni tako rožnat, kot kaže na prvi pogled. V Rimu je po hotelih na razpolago približ- no 14.500 postelj, to je skoraj 5000 manj, kot pa je že doslej rezerviranih ležišč. Razen tega pa je treba še računati na ogromno množico turistov, ki niso in verjetno tudi ne bodo ničesar rezervirali. Računajo, da bodo imeli v glavnih šport- nih dnevih v Rimu okoli 250 tisoč gostov.

V celoti je po hotelih vseh vrst in po gostiščih razpoložli- vih okoli 30.000 ležišč; nadaljn- jih 20.000 jih bodo uredili po raznih samostanih in zavodih, 25.000 ležišč pa na campingih, 5000 pa jih bodo uredili pod po- sebnimi šotori, ki jih bodo pri- pravili organizatorji, nadaljnjih 25.000 ležišč pa bodo pripravili po zasebnih stanovanjih. V ce- loti bo torej na razpolago okoli 100.000 ležišč, medtem ko pred- videvajo na dan okoli 130.000 gostov.

Olimpijska vas za športnike je mestce zase, v katerem je 4500 sob in 14 restavracij. Večino teh zgradb bodo potem preure- dili za stanovanja državnih uslužbencev. V zvezi z Olimpi- piado pripravljajo tudi 300 med- narodnih telefonskih zvez za novinarje, ki jih bo preko 1000.

Nova športna palača v Rimu